

Таблиця 2 – Надходження до державного та місцевих бюджетів за 2024 рік, млрд грн.

Надходження	Державний бюджет	Місцеві бюджети
Власні надходження бюджетних установ	724,4	22,7
ПДФО	326,1	257,5
ПДВ з ввезених товарів	466,1	-
Податок на прибуток підприємств	271,1	27,9
ПДВ з вироблених товарів	268,3	-
Єдиний податок	-	69,1
Надходження за платні послуги бюджетних установ	54,2	9,1
Податок на майно	-	50,2
Ввізне мито	47,6	-
Акцизний податок	210,4	12,0
Плата за надання адміністративних послуг	5,7	4,4
Екологічний податок	3,9	1,5
Субвенції з ДБУ		134,8
Дотації з ДБУ		53,1

Джерело: Систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [1].

Структура надходжень до державного та місцевих бюджетів за 2024 рік демонструє глибоку трансформацію фіскальної моделі України в умовах війни та надзвичайного бюджетного навантаження (табл. 2.). Вагомим джерелом є власні надходження бюджетних установ, що свідчить про масштабну мобілізацію ресурсів через державний сектор економіки, зокрема в оборонній сфері. Розподіл ПДФО з військовослужбовців до державного бюджету прямо пов'язаний із необхідністю централізованого фінансування оборонного сектора, у минулі роки значна частина якого акумулювалася в органах місцевого самоврядування. Суттєвий обсяг надходжень сформовано також за рахунок ПДВ з ввезених товарів та з вироблених в Україні товарів, що свідчить про часткову адаптацію внутрішнього ринку в умовах війни.

Місцеві бюджети є залежними від трансфертів, це майже 25% їхнього зведеного ресурсу, що підтверджує зростання залежності місцевих бюджетів від рішень органів центральної влади. З власних джерел місцевого рівня слід відзначити єдиний податок, податок на майно, доходи від адміністративних послуг. Надходження є вагомими, але не здатними забезпечити повноцінне функціонування територіальних громад.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Онищук І. Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2024 рік. Бюджетна аналітика. 24.03.2025. URL: <https://decentralization.ua/news/19387?page=2>

УДК: 330:338.2:351(477+100)

ОДНОРОГ М.А., канд. екон. наук

ПОЛІЩУК С.П., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

Odnorog_BTNAU@ukr.net

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Розглянуто стратегічні пріоритети розвитку економіки та публічного управління в Україні та світі з акцентом на інноваційність, сталий розвиток і підвищення ефективності державного управління.

Ключові слова: пріоритет, стратегія, розвиток, економіка, публічне управління.

ODNOROG M., Cand. of Economic Sciences

POLISHCHUK S., Cand. of Economic Sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

STRATEGIC PRIORITIES FOR ECONOMIC DEVELOPMENT AND PUBLIC ADMINISTRATION IN UKRAINE AND THE WORLD

The strategic priorities for economic development and public administration in Ukraine and worldwide are considered, with an emphasis on innovation, sustainable development, and improving the efficiency of public administration.

Key words: priority, strategy, development, economy, public administration.

У XXI столітті глобальна система економічних і політичних відносин зазнає радикальних змін. Зростання геополітичної конкуренції, кліматичні виклики, цифрова трансформація та соціальні нерівності формують нові контури як економічного розвитку так і системи публічного управління.

Для України ці процеси мають подвійний характер. З одного боку, наша держава інтегрується у європейський та світовий простір, формує нову модель економіки знань та цифрового суспільства. З іншого – війна, руйнація інфраструктури, демографічні виклики та інституційні проблеми публічного сектору вимагають швидких і глибоких трансформацій. У цьому контексті визначення стратегічних пріоритетів розвитку є ключовим завданням на найближчі десятиліття.

Нашою метою є проаналізувати глобальні та національні стратегічні пріоритети розвитку економіки та публічного управління, визначити напрями адаптації світових трендів до українських реалій.

1. Глобальні стратегічні пріоритети розвитку економіки

1. Цифрова трансформація та економіка знань.

Цифрові технології стають основою виробництва, торгівлі, фінансових операцій та суспільних відносин. Розвиток штучного інтелекту, Big Data, фінтеху та кібербезпеки формує нову конкурентну перевагу держав. Прикладом є країни ЄС, США та Південна Корея, які системно інвестують у R\&D та цифрову інфраструктуру [1].

2. Зелений перехід і сталий розвиток.

Відповідно до Цілей сталого розвитку ООН, стратегічним завданням для більшості країн світу є зменшення залежності від викопного палива, розвиток відновлюваної енергетики, формування низьковуглецевої економіки. Європейський зелений курс (European Green Deal) виступає орієнтиром для всього світу.

3. Інноваційна модель зростання.

У центрі світової економіки опиняється інноваційність, стартапи, високотехнологічні парки. Конкурентоспроможність держав визначається рівнем розвитку науки, освіти та венчурного фінансування [2, с. 56].

4. Економічна безпека та стійкість.

Пандемія COVID-19 та війна в Україні продемонстрували вразливість глобальних ланцюгів постачання. Відтак стратегічним пріоритетом стає диверсифікація торгових відносин, зміцнення продовольчої безпеки, локалізація критичних виробництв.

5. Соціальна інклюзія та розвиток людського капіталу.

Розвинені країни світу акцентують увагу на рівному доступі до якісної освіти, медицини та технологій. Це дозволяє мінімізувати соціальні ризики й стимулювати інноваційну активність населення.

2. Пріоритети публічного управління в Україні

1. Посилення демократичних інституцій.

Гарантування верховенства права, незалежності судової системи, нульова толерантність до корупції.

2. Завершення децентралізаційної реформи.

Розширення фінансової автономії громад, ефективне управління ресурсами на місцевому рівні [3, с. 121].

3. Розвиток електронної держави.

Україна вже є світовим лідером у цифрових послугах завдяки платформі «Дія». Подальший розвиток цифрової екосистеми дозволить інтегрувати бізнес, громадян і владу у єдине середовище.

4. Євроінтеграційні управлінські реформи.

Адаптація механізмів публічного адміністрування до стандартів ЄС, впровадження інструментів оцінки ефективності політик.

5. Громадська участь і прозорість.

Формування дієвих механізмів партисипації – від громадських слухань до електронних петицій та бюджетів участі.

Розвиток світової економіки та систем публічного управління ґрунтується на цифровізації, інноваціях, зеленому переході та принципах сталого розвитку. Україна, враховуючи виклики війни та завдання європейської інтеграції, потребує стратегічної синхронізації національних реформ із глобальними тенденціями.

Зміцнення економічного потенціалу, формування сучасної системи управління та розвиток людського капіталу стануть запорукою стійкості та конкурентоспроможності України у світовому просторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дука А.П., Старченко Г.В. Світовий досвід повоєнного відновлення економіки: уроки для України. Фаховий електронний науково-практичний журнал «Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління» 2022 р., № 6. URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_6_2022 (дата звернення: 20.09.2025).
2. Іляш О. І., Гринкевич С. С. Теоретико-прикладні аспекти становлення інформаційної економіки в Україні. Стратегічні пріоритети. 2015. № 1 (34). С. 56–63.
3. Промислово-технологічний розвиток національної економіки у системі економічної безпеки України: маркетинговий аспект : кол. моногр. / за заг. ред. О. І. Іляш ; авт. кол. : О. І. Іляш, Н. Б. Савіна, В. Є. Хаустова, І. М. Джадан. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 244 с.

УДК 349.225.6

РИБАК Н.О., канд. екон. наук

ЛІНСЬКИЙ О.С., магістрант

Білоцерківський національний аграрний університет

nadia.rybak0315@gmail.com

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ В УКРАЇНИ

Соціальна політика в умовах війни стикається зі складними та вимогливими проблемами, що вимагає особливих підходів сучасності. Покращення соціальної політики необхідне для гарантування захисту прав громадян у воєнний період і розробки безпекової політики задля мінімізації ризиків для населення.

Ключові слова: соціальна політика, воєнний стан, безпека, соціальне забезпечення, соціальна система.

RYBAK N., Cand. of Economic Sciences

LINSKY O., Master's student

Bila Tserkva National Agrarian University

nadia.rybak0315@gmail.com

SOCIAL POLICY IN THE CONTEXT OF MARTIAL LAW IN UKRAINE

Social policy in wartime faces complex and demanding challenges that require special approaches in the modern world. Improving social policy is necessary to ensure the protection of citizens' rights during wartime and to develop security policies to minimize risks to the population.

Keywords: social policy, martial law, security, social security, social system.

На сьогодні в умовах глобалізації ключові завдання забезпечення високого рівня життя громадян є важливими факторами загальнолюдського прогресу. До нині жодна держава світу не змогла досягти високих рівнів та якості життя без суттєвого підвищення життєвих стандартів та ефективних інвестицій у людський і соціальний капітал. Соціальна політика втілюється через соціальні програми, що базуються на законодавчо-нормативній основі країни. Вона впливає на конкурентоспроможність національної економіки, бо забезпечує розвиток людського потенціалу, поліпшення інвестиційно-інноваційного клімату в країні, соціальну стабільність у суспільстві.

Дослідження соціальної політики в сучасних умовах воєнного стану є особливо важливим і актуальним. Воєнний стан спровокував гострі гуманітарні проблеми, зокрема такі як відсутність їжі, евакуація, відсутність доступу до медичних послуг та медичної жопомоги.